

Ragna Tang

Et langt og virksomt liv,
som har været til glæde for mange

Ragna Tang

Et langt og virksomt liv, som har været til glæde for mange

Grundlovsdag 1915, hvor de danske kvinder fik valgret, fødtes Ragna Tang i Højslev ved Skive, hvor hendes far var lærer. Efter opvæksten, som i mange henseender var ganske problematisk, startede Ragna sit arbejds- og voksenliv med forskellige pladser som ung pige i huset. Senere var hun på Ollerup Gymnastikhøj-skole, og her fik hun lederuddannelse i gymnastik. Det rustede Ragna til et fremtidigt liv som foregangskvinde for mange forskellige ting, og meget har hun da også i årenes løb befattet sig med. Men når der nu skal gøres status over denne mangfoldighed af aktiviteter, så vil det være i rollen som folkedanserleder, hun vil blive husket af flest.

*Bli ung og friske og glade –
via Folkedans – i Takt og Lad.*

Dansens betydning har for Ragna altid været, at den er et godt redskab til at gøre nulevende mennesker gladere for livet og dermed bedre som mennesker. Sådan har det også virket. Unge og gamle har velfornøjede deltaget i Ragnas dans, og de har været der i et sådant antal, så det med ret stor sikkerhed kan siges, at der aldrig har været og næppe heller her i landet vil komme danseledere, som i deres virke vil få berøring med et så stort antal dansere.

Men Ragna er andet og mere end gymnastik og folkedans. Hun har haft et langt og begivenhedsrigt liv, hvoraf der her er samlet nogle brudstykker, og jeg vil i videst mulig omfang lade Ragna føre ordet.

Om sit liv fortæller Ragna

Jeg er født den 5. juni 1915 i Højslev ved Skive. Samme dag fik vi en ny grundlov, som gav danske kvinder stemmeret. Det har vel ikke noget specielt med min fødsel at gøre, men alligevel er det bemærkelsesværdigt.

Mine forældre boede dengang i en gammel stråttækt skole. Far var både skolelærer og kirkesanger - DEGN. Stedet var ganske idyllisk. Et stendige med efeu dannede skellet mellem os og kirkegården. Der var en stor frodig have til skolelæreren med familie. Foran huset var der en åben plads med toppede brosten. I forlængelse af pladsen var skolens legeplads indrettet. Hulvejen, som gik forbi skolen, dannede skel til provstens have, hvor der bl.a. var nøddegeange. Det var der også i vor egen have. For enden af skolens have var der en forladt grusgrav. Dog ikke ganske forladt. Min fantasifulde storebror ledede en flok drenge, som rustede sig til at modtage tyskerne, hvis de skulle finde på at invadere Danmark ad hulvejen. I deres fantasi kunne man ikke forestille sig andre muligheder for deres fremrykning. Der blev bygget forter, spærringer og angrebsstillinger. Intet var overladt til tilfældigheder. Kun tyskerne savnedes. De var optaget af andre ting i det Europa, hvor 1. Verdenskrig (1914 - 18) var i fuld gang.

Tiden prægedes af stor fattigdom. Hertil kom, at der også blev drukket meget. Det nedsatte folks modstandskraft, og derfor var der grobund for alvorlige sygdomme. I krigens kølvand fulgte den grusomme "spanske syge", som gjorde en ende på manges liv, og den invaliderede endnu flere. Som følge af sygdommen blev min mor høreskadet. Det var alvorligt, men trods alt skånsomt. Rundt om i hjemmene var det tit tilfældet, at alle familiemedlemmer var angrebet på samme tid. Det var umuligt at få hjælp.

Jeg blev ikke syg, men ellers var alle i mit hjem sengeliggende. Vor huslæge, Lund kørte rundt på motorcykel og tilså de syge. Da han traf mig oppegående, gav han besked om, at jeg skulle gå i seng

med den øvrige del af familien, så vi kunne komme gennem sygdommen sammen. Jeg sov så sammen med dem, men fik til alt held ikke ”spansk syge”.

Til venstre sidder far, Søren Dusinus Külerich, og til højre er det mor, Ane Dagmar Külerich. Ragna som er født i 1915 står ved sin mor, medens Frida står ved sin far, og mellem dem står Helga. De to drenge er til venstre Magne og til højre Gunnar. Senere kommer der en søster mere til.

Sønderjylland

Min far lod sig lokke af en større skole i Sønderjylland. Der var flere lærere, flere elever og en større lejlighed. Han fik også mere i løn, men det havde sammenhæng med, at der også var mere arbejde, han skulle udføre.

Han fungerede som lærer, kordegn, underviser i musik, regnskabsfører for sygekassen, gymnastikleder og formand for Afholds- og Foredragsforeningen. Men det var såmænd ikke ual-

mindeligt for lærere dengang.

Fra denne periode husker jeg også en række idealistiske personer, journalister og forfattere eller hvad de var, som skabte opmærksomhed ved at tale mod tidens dårligheder. De førte ordet mod drikkædighed, armod og usselhed. Hensigten var naturligvis at skabe bedre forhold for menneskene. Mange af disse foregangs-mænd overnattede hos os, når de havde været indkaldt som talere i fars foreninger. Efter møderne fortsatte de så hjemme hos os, hvor også bestyrelserne var med. Det gav meget ekstra arbejde til mor. Vi havde blandt mange andre besøg af Johan Skjoldborg, Thøger Larsen, Jeppe Aakjær, Johannes V. Jensen, Larsen Ledet og Sabroe. Det forekommer mig, at far især var glad for de to sidstnævnte.

Børns aldre

Jeg tænker ofte på, hvad børn gør i forskellige aldre. Da jeg selv var 5 - 6 år gammel, havde jeg min første kæreste. Det var købmandens Ejnar. Vi mødtes på legepladsen, og så snakkede vi om at løbe væk sammen. Jernbanen lå lige nedenfor, og det er måske den, som skabte vore drømme om verden udenfor. Jeg havde også en anden kontakt. Det var Walther, hvis far var død i krigen. Faderen havde tidligere været fodermester på nabogården. Det var ikke let at være denne familie, men Walther var en frisk knægt, så man har da lov at håbe, at livet siden har været ham nådig.

Jeg har ikke mange erindringer om legesager. Men juleaften var far klædt ud som julemand. Jeg husker især julen 1921, fars sidste leveår, hvor jeg fik en dukke. Dukken var nyrepareret, og der medfulgte også en dukkevogn. Far ville gerne give gaver, men der blev ført nøje regnskab over familiens økonomi. Mor havde selv lavet dukketøjet, ligesom hun også selv syede familiens tøj. Far lavede trækvogn og kælk til vi børn. Alt det selvgjorte sparede jo penge. Økonomien blev god, og der kunne efterhånden blive råd til pæne møbler, klaver, orgel og sammenkomster. Om sammen-

komsterne husker jeg i særlig grad en konfirmation, hvor jeg førte mig lidt uheldigt frem. Mine forældre og store søskende var i kirke. Hjemme var alt klar til gildet. En kogekone og en serveringsdame var i huset. Og så var jeg der til at se nærmere på tingene. Jeg kredsede betaget om den smukt pyntede kransekage. Der var kli-stret lækkert kræs på den. Jeg overvandt min ellers så fine moral og listede mig til at tage et stykke af pynten. Det smagte godt. Og snart var der ikke mere pynt på den kransekage. Onde tunger vil også påstå, at jeg smagte på vinen, som jeg fandt, var dejligt saf-tevand. I de fleste situationer var jeg dog meget tilbageholdende og rar.

Fars død

Fars helbred vaklede, men han arbejdede trods det ofte til langt ud på natten. Han sagde ja til alt muligt på den betrængte egn. Mange med sociale problemer kom for at bede om hjælp. Deres eneste mulighed var nådens brød, hvis de ikke ville ty til fattig-kassen. Far kunne også give gode råd i sygdomstilfælde, for han havde i nogen tid boet hos en bror, som var læge. Der havde han suget til sig om levevis og lægedom. Hans egne helbredsmæssige problemer var formentlig opstået af den ”spanske syge”, hvor han aldrig havde taget sig tid til at blive helt rask. Han stod op i uti-de for at synge til et bryllup. Det gav ham lungebetændelse, som dengang kun kunne behandles med varme omslag. Feberen blev holdt nede ved at lade vinduerne stå åbne. Alt foregik i februar/marts 1922. Vi måtte have lægebesøg, hvad der var ensbetydende med noget meget alvorligt. Kort efter måtte far på Ribe sygehus. Jeg glemmer ikke, da ambulancen holdt i skolegården, hvor alle børnene stod og så alvorlige ud. Vi glædede os dog senere til at skulle på sygebesøg hos far. Vi to små havde til anledningen fået nye lyseblå frakker, og alt så for os lyst ud, indtil en telefonbesked meddelte, at far var død.

Ord kan ikke beskrive vores situation. Men mange må miste og

savne, og alligevel går livet videre. Fra fars begravelse, som foregik fra mine bedsteforældres hus i Rindum, husker jeg kun lidt. Men jeg glemmer aldrig, at rundt om kisten, inden den skulle føres ud, stod alle hans brødre. Min far hed Søren Dusingus, i alt var de tretten samt nogle plejesøskende. Brødrene sang ”Den store hvide flok” så smukt, at det fik det hele til at briste for mig. Jeg tænkte på min far, som havde løftet mig op på sit knæ og sunget for mig om den ”Lille sommerfugl” - slageren som vi endnu hører.

Opbrud i hjemmet

Da far var død, fik vi en måned til at forlade tjenesteboligen, som hørte til skolen. Mor havde ved hjælp fra bedstefar købt en forstømt landejendom i Rindum ved Ringkøbing. Men her kunne der ikke blive plads til alle vore møbler, og derfor blev der holdt auktion over en del af tingene. Det foregik inde i skolen. Det pinte mig meget, da jeg så min dukkevogn blive bundet på en fremmed kones cykel. Da følte jeg, at bunden var nået.

Mor gik ikke, som man siger, ned med flaget. Hun knoklede som et bæst for at overvinde problemerne, og vi måtte lære at gøre nytte. Derfor blev der heller ikke meget at bruge legesager til i det nye liv

Den første skoletid

Jeg kom i skole, og det var, sådan oplevede jeg det dengang, meget bedre end at arbejde hjemme. Vi fik skolevej, hvad der var nyt, da vi jo altid havde boet på skolen. Vejen var ikke lang, måske 5 - 10 minutter i løb. Men turen foregik mest i gang og i flokke med de, som kom fra villabyen lidt fjernere end os. Jeg husker det som noget rart, at vi kunne følges så mange. Men det skete da også gennem årene, at vi udkæmpede voldsomme kampe mellem de forskellige grupper. Der var mange hårde sønner i vores skole. Deres forældre var tilflyttere, og deres fædre arbejdede i Rindum Mergel-

leje, som forsynede store dele af landet med mergel eller kalk til landbrugsjorde. Det var et vældigt foretagende, som skaffede god økonomi til både sælger og køber.

Da jeg begyndte i skolen, havde jeg gode, sunde fedtlæderstøvler med snøringer. Men jeg ville ikke være anderledes, selv om ingen af de andre børn drillede mig. Jeg ville gå i træsko, sådan som de andre brugte det, og sådan blev det.

Gummistøvlernes fremkomst var en utrolig sensation. Da det skete, havde jeg en sød veninde, som gerne fik af sine forældre, hvad hun ønskede sig. Nu var det så et par gummistøvler. Men hun var rar, og når vi kunne følges ad, så fik jeg gerne lov til at låne den ene af støvlerne, så foden i den fugtige vejside kunne være bestøvet. Det var skønt.

I Rindum var vi også på skoleudflugter inden ferien. I de små klasser var vi på tur til Schuberts Plantage, Laugesens Have, Brejninggård og Knudsens Have. Vi sejlede også med "Prins Hamlet" fra Ringkøbing til Nr. Lyngvig, hvor fyrtårnet og havet var målet. Det var tider - og sikken en begivenhed. Vand til alle sider. Det var skrækkeligt men også meget spændende. De store kom, som i andre skoler, på lange togture til Viborg, Silkeborg, Ribe og flere andre spændende steder. Vi så hen til, at det skulle blive vores tur til at få slige oplevelser.

På skoleudflugterne var madpakkerne hver gang den helt store succes. Sodavand, pålægsmadder med mellemlægspapir, måske også frugt og knas. Man var aldrig kommet langt fra hjemmet, før madpakkerne kom frem.

Forbedringer i hjemmet

Det lykkedes efterhånden at få rettet op på forholdene i vort nye, men i starten meget forsømte hjem. Der blev orden på tingene

både inde og ude. Alt blev tilplantet og indhegnet, og det betød, at vi også blev glade for at bo der.

Jeg har dog aldrig været glad for nærhed af dyr, for jeg var bange for dem. Vi havde fem køer, som naturligtvis ikke var de samme gennem alle årene. De havde navne og var selvfølgelig mere eller mindre velbegavede. Min lillesøster, som kunne lide dem, forsøgte sig med dressur. Det forsøgte hun også med en hund, som vi ved et tilfælde havde fået. Det var langt fra spildte kræfter. Hun havde stor succes med hunden.

Vi havde også tre, fire grisesøer, som leverede smågrise. Fra køerne fik vi kalve, og så var der 200 høns. Jeg husker også noget om en rugemaskine.

Atter sorg i familien

I 1924 blev vort hjem atter ramt af sorg og ulykke. Min broder, Asger, som var et par år ældre end jeg, begyndte at gå noget besværet og stivbenet. Det er nu så længe siden, at jeg ikke klart erindrer de nærmere omstændigheder. Men han blev drillet med denne skavank i skolen. Det var ubetænksomt og smerteligt, for han blev hånet med noget, som han ikke selv var skyld i. Der kom mistanke om, at han var blevet ramt af den uhyggelige meningitis. Det blev dog aldrig klarlagt. Det kunne også have været en følge af den "spanske syge". Han kom på epidemihus, hvor han lå i lang tid og pintes. Mor og vi søskende måtte ikke komme ind til ham. Vi måtte stå og se på ham gennem vinduet. Endelig døde han. Det var et hårdt slag for os, men ikke mindst for mor. Hun fik støtte fra min ældste søster, som dengang var kontordame på politikontoret, men hun boede hjemme. Ved begravelsen havde skolebørnene strøet grønt. Vi havde nye sorte kjoler på. I kirken sang vi salmen, "Guds fred er mer end englevagt". Da følte jeg, at nu var målet fuldt.

Vi havde aldrig mange penge, men det var der næsten heller ingen andre, der havde. Havde vi ingen, så snakkede vi ikke om det. En gang til jul, da alt var betalt, måtte juletræet spares, havde vi forstået. Men det var alligevel en næsten utænkelig situation for os, som endnu var børn. Vi havde mange bekymringer, men de kom naturligvis ikke til udtryk. Inden juleaften skete der så alligevel det fantastiske, at der dukkede et juletræ op i gården. Vi troede, at det måtte være Vor Herre selv, som stod bag, og glæden var stor.

I almindelighed spiste vi godt. Måske bortset fra saltkarmaden. Men letsaltet stegt flæsk med kartofler og persille- eller løgsovs var og er stadig for de fleste god mad. Hvidkåls- og grønkålssuppe var ofte på menuen. Det var meget almindeligt med to retter mad. Der var ofte grød som forret. Det kunne være frugtgrød, men vandbryggrød, sagovælling og fløjlsgrød var ofte forekommende forretter til middagen.

Familiefester

Vi havde hver sommer indenfor familien store fester, hvor alle, store og små var indbudt. Vi havde altid store forventninger til disse begivenheder, og vi fik vore forventninger indfriet. Flere gange var vi - "storsindet" - inviteret til Nymølle i Lem.

Til disse fester fik vi ofte nye sommerkjoler, som var syet af mor. Vi kørte i ponyvogn til festen. Ved festerne hos mine bedsteforældre var der tradition for, at menuen skulle bestå af suppe, steg og fromage. Senere fulgte kaffe med kræs. Bedstefar underholdt gerne med grumme historier om sine togter med Fregatten Jylland. Det var et smukt sted at komme, og det var en storhed at deltage i festlighederne der. Vore bedsteforældre samlede ret ofte familie og venner til spisning og samvær. Ved disse lejligheder blev der gjort flittigt brug af sang- og salmebøger.

Hos os blev der budt på fest i pinsen. Der blev serveret ovnstegte

lammelår, nye kartofler, agurkesalat og citronfromage. Vi sparede ikke, når der skulle være fest. Det kunne vi gøre, når der ikke var gæster i huset. Da vi engang fik uventede gæster, familie, som kom langvejs fra, sagde mor: ”ja, så må vi nøjes med bøf og jordbær, det kan vi hurtigt klare”. Vi børn tænkte - Oh, du milde, hvilken velstand. Men den ene af gæsterne, en ung pige sagde let overbærende: ”jamen, - det er da godt nok moster Dagmar”. Den sætning har vi siden ofte benyttet os af ved lignende lejligheder.

Indtryk fra skolen

Ret ofte høres der kritik af den gamle skole, ”den stråtækte”. Jeg harmes over denne snak, men har alligevel ikke fået taget mig sammen til at deltage i debatten. Måske har jeg også for lidt konkret viden at kunne føre frem i en sag, hvor følelser alene ikke tæller så meget.

Jeg var glad for vore lærere og lærerinder. Derfor var det også mit største ønske at blive lærerinde. Jeg mente ikke, at det var et let arbejde, men jeg fandt, at det var det vigtigste arbejde i samfundet. Jeg havde ingen tanker om selvbestemmelse eller frihed for eleverne. De skal vejledes og lære en fornuftig disciplin. Friheden kan de få, når de har tilstrækkelig alder og baggrund til at vælge under ansvar. De skal i denne forbindelse også kunne begrunde deres valg.

Fra skolen husker jeg følgende episode, som gjorde et stort indtryk på mig. Nogle børn havde skrevet på sammenrullede papirlapper, jeg ved ikke hvad. Jeg ved heller ikke, om det specielt var møntet på vores dygtige gamle lærer, men han må have læst noget tarveligt. Pludselig tog han et blækhus, løftede og smadrede det i gulvet, idet han sagde: ”Jeg kan ikke holde jer ud, børn!” Derefter forsvandt han ind på kontoret.

Jeg husker også en episode, hvor to drenge sloges så groft, at den

ene omtrent rykkede øret af den anden. Læreren forhørte sig om grunden. Drengen, som havde rykket i øret, sagde grædende til sit forsvar: "Han snakked' ondt om mi faa'e. Han saaj, han æt vill arbej'd!" Til det sagde læreren: "Man skal ikke finde sig i, at nogen taler ondt om ens far." Øret blev syet fast igen af doktoren, og så var den sag ude af verden.

I vore dages skolesnak tales der tit om, at tidligere tiders terperi i skolen var nytteløs og spild af tid. Vi lærte lidt salmevers, bjergprædiken, store og små tabeller, byer, søer, elve, floder, åer, stater og bjerge i vor skoletid. Ganske få havde svært ved at lære udenad, men jeg har aldrig oplevet, at de fik ubehageligheder for det. Ubehageligheder fik børnene oftest, når der var tale om meget grove frækheder. Vi havde dog en lærerinde, som ikke rigtig kunne holde sig i skindet. Det skete ikke så sjældent, at hun sprang rundt på skolebordene efter de store drenge, som heller ikke generede sig for at drille hende. Hun nappede også mig engang, noget så gevaldigt, fordi hun troede, jeg havde ringet med klokken. En anden meldte sig som synderen, hvorefter hun fortrød bittert og græd, så øjnene var helt hævede dagen efter. Jeg blev budt til stads hos hende privat, og hun vidste ikke, hvad godt hun skulle gøre for mig. Jeg var meget rørt, for jeg var jo slet ikke fra en stor gård.

Vor gamle degn hjalp nogle få stykker, så de havde mulighed for at klare sig til optagelse i "realen" i Ringkøbing. Der var kun to, som udnyttede det. Jeg kom ikke med, og det var jeg ked af. Det sagde jeg dog ikke til mor, som fandt, at vi skulle have ens vilkår. Når mine søskende ikke kom der, så skulle jeg heller ikke. Hun mente også, at lærergerningen var den mest opslidende, skønt far altid havde været glad for at arbejde med børn. Mor havde fået rigeligt af at være degnekone, som altid skulle tage imod og sidde til bords ved festlige lejligheder, skønt hun på grund af sin dårlige hørelse følte sig udenfor.

Ungdomstiden

Den 6. oktober 1926 blev jeg konfirmeret i Velling kirke. Jeg husker selvfølgelig en del af festlighederne, men tydeligst, at min rare bedstemor, mens vi var i kirke, havde pyntet middagsbordet med vinløv, blomster og servietter. Det var meget smukt. Jeg var ikke så glad for at skulle være midtpunkt, men det måtte jeg tage med for at få gaverne og det nye tøj.

I kirken sad jeg og tog mig selv til rette, fordi jeg havde fraværende tanker. Jeg fandt vor pæne, rare præst lidt kedelig. Men hører man ikke efter, kan man let gøre sig skyldig i en fejlbedømmelse af manden. Jeg tænker tit på, også nu, om præster altid tror på, hvad de selv forkynder. Jeg synes ofte, at de bare vender de selv samme sætninger på forskellig måde. Men igen kan jeg tage fejl - håber jeg.

Som 14-årig kan man være i en sur alder. Man bliver meget kritisk. Skolens religionstimer sidder dog stadig i mit baghoved, hvorfra de dukker op som et nært og godt følgeskab. En art grundlov om godt og ondt. Måske er det i familie med samvittighed. Jeg havde længe gruet for den sidste skoledag. Det var en forfærdende tanke. Mange græd, men jeg græd mest. Jeg var fortvivlet og ulykkelig.

Så fik jeg plads som barnestuepige hos en familie, der levede som grever. Børnene blev forkælede ud over alle grænser. De måtte dog i perioder gå til lysbehandling på Ringkøbing Sygehus som følge af syge kirtler i maven. Der var også store problemer og postyr, når der skulle lokkes mad i munden på dem. Ellers var de nu meget søde. Fra dette sted husker jeg den lille Leif, som havde udseende som et englebarn. Han havde naturligvis sin egen stue fyldt op med dyrt legetøj, og her kom kokkepigen engang til at træde på en ussel blikbil til en værdi af 5 øre. Det var dog for meget for den lille Leif. Hans uskyldsrene øjne stod fulde af tårer, mens han sagde: "Og - den var - jeg - sgu - fandeme så glaj ved!".

Hos de, som overværede episoden, var der ikke et øje tørt.

Det var normalt, at tjenestepiger havde en frieftermiddag, som kunne bruges til sy- eller husholdningskursus. Sådanne kurser var dengang begyndt rundt i sognene, arrangeret af de stedlige husholdningsudvalg. Vi hørte under Ulfborg Hind Herreds Landboforening. Senere blev det en selvstændig Ulfborg Hind Herreds Husholdningsforening, og hertil var der også ansat en konsulent.

Ungdomsbillede af Ragna Tang.
Billedet er taget omkring 1934.

I mine ansættelsesaftaler var det også fastlagt, at jeg skulle have fri til at gå til gymnastik 2 gange om ugen. Jeg kom med mellemrum til ungdomsmøder i forsamlingshuset, hvor der var foredrag eller oplæsning af fremmede lærere, som ofte kom fra efterskoler eller højskoler. Endelig skulle jeg med til den årlige høstfest i forsamlingshuset. Det var ellers ikke meningen, at de tjenende ånder skulle deltage i sådanne fester. Engang sagde en gårdmandskone til en tjenestekarl, som kom til festen: ”Nå, det wor hejsen æt æ mje-ning. De hær skull’ gjarn vær for wos egen baarn.” Hendes ansigt mimrede, så ord næsten var overflødige.

Min egen første danseaften var sikkert en høstfest. Det var dog ikke nogen ubetinget succes. Jeg førte mig nærmest frem som ”Den grimme ælling”. Mor var dog aktionær i forsamlingshuset, så jeg var i min gode ret til at komme. Jeg følte mig bare ikke nær så velbjerget som de andre. Derfor følte jeg også altid med de, som

stod udenfor. Jeg ved, hvordan det kan føles. Man bliver sær af det indeni.

Så kom en fru fuldmægtig til mor og bad om at få mig til pige, når jeg skulle skifte. Det var vi ikke så glade ved, for hun havde ikke noget godt ry på sig. Hun havde sjældent sine piger en måned til ende. Jeg fik pladsen, og jeg kom til at udføre ting, som jeg ellers havde bedt mig fritaget for. Bl.a. at rengøre fisk.

Manden og børnene på stedet var søde og rare, men fruene glemte konstant frieftermiddage og lignende aftaler, som både mor og jeg mente skulle overholdes.

Når jeg skulle forlade stedet for at deltage i kursus, så kunne hun lige have samlet en ordentlig uldvask sammen, og det var ikke noget som let blev klaret - slet ikke efter hendes pertentlige metoder. Uld krævede omsorg, og det gør det stadigvæk.

Jeg følte mig nedværdiget og blev trodsig efter sådanne oplevelser, men jeg turde ikke vise det. Det er kun ganske få, som tåler at have ubetinget magt over andre.

Gymnastikken, som for mig startede i 1920

Allerede som 5-6-årig blev jeg optaget af gymnastikken. Det var i Arnum, hvor far var degn og ledede det frivillige karlehold. Lærerinden Petrea Bramsnæs ledede pigerne. Det foregik på Arnum Ny Kro, og jeg husker endnu, hvordan det betog mig, især pigerne. De var i grå dragter og kom syngende ind til en sang, jeg aldrig glemmer: "I Arilds Tid, da end begravet -". Jeg kan melodien, men jeg har aldrig kunnet få nogen til at spille den! Så lavede gymnasterne øvelser til Vævedansen, som de sang. Det var betagende, husker jeg blandt andet.

Efter min fars død i Foråret 1922 flyttede vi til Rindum, og der

var det så skolegymnastikken. I de små klasser ved lærerinderne, det var da godt nok; men det var først ved gamle lærer Sørensen det ret "ildnede", især ribbeøvelser, bomøvelser og spring, og når vi så, i alle årene, sluttede med march, hop osv. var hele kroppen spændt og tændt, mens vi sang - nej skrålede: "I vor Barndom vi hørte Kartovernes Brag". Det var gymnastik, så det baskede. Begejstringen steg mod himlen, hver gang - og en krig ville næppe have kunnet standse os, om en sådan var kommet på tale.

Da jeg blev ældre gik jeg til gymnastik sammen med de voksne. Andrea Kjeldsen fra Velling ledede. Jeg var ivrig deltager. Mor og jeg var enige om, at jeg blev lejet fri til gymnastik, kursus og lignende.

I pladser på landet var det en selvfølge, at pigerne havde fri til den slags. I min første plads blev slige aftaler overholdt. I den næste var det anderledes.

Så kom jeg til en slagter i Østergade, hvor jeg som før var lejet fri for rengøring af fisk, fjerkræ og sligt. Ligeså havde jeg ret til at deltage i gymnastik, folkedans og andre sunde fritidsbeskæftigelser. Det blev selvfølgelig ikke overholdt hos en slagter, men en gang, hvor der var opvisning på Højskolehjemmet, sagde fruene: "Mon De ikke kan pudse vinduerne til gaden i eftermiddag?" Disse ord var lov for mig, så jeg græd indeni, men jeg tænkte på leder og vennerne. Pladsen i Østergade var såmænd ikke dårlig; men jeg turde jo ikke tage til genmæle.

Jeg var vist hos slagteren i halvandet år, så ville min søster og svoger, Frida og Albert Nygaard, gerne have mig. De havde en gård i Højmark, nærmere betegnet Karsbæk. De friheder, jeg før har nævnet, var en selvfølge på landet, dog skulle jeg ud at malke et par gange om dagen. Det har jeg aldrig været særlig begejstret for. Men her kom jeg med til jubilæumsgymnastik, ungdomsmøder, dilletant osv. Jeg fik mulighed for at være sammen med mange unge mennesker, så derfor blev der mere liv i kludene, som man siger.

Her er Ragna Tang med på et folkedanserhold fra Rindum i 1929 – 1930 (ca. 15 år gammel). Holdet blev ledet af Kirsten Møller der står bag spillemanden Hans Kjellstrup. Ragna Tang står på bageste række yderst til venstre. Hendes Bror Gunnar Küllerich står som nr. fire fra venstre i samme række.

Tiden fra november til maj svandt hurtigt, og jeg måtte fra Højmark med Ollerup i sigte. Jeg glædede mig slet ikke, men det var jo nødvendigt, dersom jeg ville lære noget om, hvad jeg ønskede. På Ollerup havde morbror Kristian og moster Olga begge været. Først ham og så hende. Det styrkede mig i troen på, at det var rigtigt med Ollerup gymnastikskole for mig til at lære alle de grene, jeg ønskede mig, og hvad jeg søgte uden at kende meget til noget som helst indenfor branchen.

Når der var gymnastikopvisning i Rindum, var jeg altid som tilskuer fremme i forreste række og fulgte med stor interesse, hvad de foretog sig i stående øvelser, ribber og spring over redskaber, henholdsvis piger og karle. Jeg var stolt, når Helga og moster Olga var det flotte fløjpar på pigholdet.

Altså angående Ollerup - vi gik til nabokone Kathrine, og fik hende til at sy mig et par kjoler, og kufferten blev pakket, hvorpå rejsen gik ud i den store Verden med mange bekymringer i bagagen.

Jeg skulle ikke bo på skolen, men på Højskolehjemmet, som lå lige i nærheden. Efterhånden, som vi nærmede os den fynske skole, skrumpede bekymringerne lidt, for jævnt hen dumpede flere piger ind i kupeerne, ja, det myldrede ligefrem til sidst, så vi var en diger flok, som ønskede at blive elever på gymnastikskolen.

Niels Bukh, som mødte os på stationen, hilste velkommen, og med ham i spidsen vandrede vi til skolen. En vogn tog sig af bagagen, og vel inden døre var der rettet an med dejlig mad og drikke. Nu ville selv "sengehalm" kunne friste os over evne og være den rene luksus; men vi skulle skam i de senge, der var beregnet til os. Sådan var det helt igennem - orden i sagerne.

Næste morgen blev vi kaldt op til dejlig morgenmad - men også til lange og indviklede forklaringer om de forskellige hold - 1, 2, eller 3. Treeren var det bedste hold, og uden særlig stor betænkningstid valgte jeg treeren. Jeg kom på C-holdet i svømning, hvad der nær havde kostet mig livet. Alle svømmede hen over mig, og jeg slugte store mængder af klorvand, der senere skulle gylpes op.

På Ollerup levede jeg så med håbet om at kunne blive gymnastik- og idrætsleder, og det skulle da også vise sig, at jeg kom til at suge næring af det de følgende mange år.

Efter opholdet kom jeg igen hjem til Frida, men efter kort tid begyndte jeg med Damernes Idrætsklub i Ringkøbing den 1. oktober 1934. Jeg ledede ungpigehold, motions- og børnehold. Senere fik jeg et motionshold mere, nemlig et med "finere" damer. Fra november samme år ledede jeg gymnastik i Hee, Tim, Rindum, Ølstrup og Holmsland, men så var der heller ikke plads til flere. I Høver ville de også gerne bruge mig som leder, men det kunne ikke lade sig gøre.

Så turede jeg løs. Min Søster overtog Ølstrup året efter, men Hee og Tim ledede jeg fra 1934 til 37, så der var stadigvæk en flok at sanse med, og der var jo også en del forberedelse.

Ved DIK's ungpigehold havde jeg stor hjælp af frk. Bundtmager, som sørgede for Musikken.

I det videre forløb har jeg undervist en del år i gymnastik ved skolen i Hvide Sande. Og jeg har samtidig ledet gymnastik i Sønderby, Røjklit og Søndervig - kan jeg se på mit sølvtøj.

Jeg ledede et Hovedkredshold i 1940 - 41, et dejligt stort hold. Vi fik syet hvide dragter med røde bæltter til holdet. Det så dejligt ud til de solbrune piger.

Med flaget forrest og Ragna Tang yderst til højre med solbriller og sløjfe lige efter, ved Ringkøbing Amts 1. Hovedkreds' opvisning.

På Holmsland havde jeg også Børne- og Motionshold. Endelig havde jeg igen et Hovedkredshold i 1980.

Hvad jeg har oplevet i alle disse timer med alle disse små og store finder jeg ikke ord til at beskrive; men jeg har dog i erindringen en lille episode, som faktisk er lidt for sig selv. Jeg kunne ikke helt klare en elev fra den store klasse - en dreng. Jeg listede mig til telefonen for at få lidt hjælp, måske hos faderen, som da også kom til telefonen. Jeg fortalte ham, hvordan jeg havde besvær med at

styre Lasse, hvortil han svarede: "Det kan vi heller ikke!"

Gymnastikken har været utrolig begejstrende for mig. Altid har timerne været for korte. Når det ringede ud f. eks. i skolen var jeg skuffet over, at det havde ende. Mens jeg skriver her og nu, tænker jeg på, hvor mange jeg næsten bar over redskaber og sligt, mens jeg hujede – men hvor dygtige de blev dag for dag.

Fra Rindum husker jeg, at 45 piger og unge koner sprang tyvespring over hesten, eller var det plinten, hvor de unge piger også sprang skråsprung.

Håndstand brugte jeg ofte ved gymnastik for både piger og drenge. Vi slog også vejrmøller og sprang kraftspring - ja, og overslag over lav plint. Ved disse øvelser brækkede Tage fra Gl. Sogn sit håndled. Det var jeg meget ked af, men den blev da hel igen. Det skete i et solospring, han var nemlig meget dygtig.

Et hold af de store piger dansede også Les Lanciers og Sømandsdans ved vinterens afslutning. Forældrene var med for at se på, og det gav jo lidt ekstra kolorit på opvisningen.

Gennem de mange år med gymnastikledelse har jeg altid selv lavet programmer - altid forskellige, især til Forårsopvisningerne, så holdene var deres egne - hver især.

Jeg har i mange år troet, at gymnastik ville være nummer et i mit liv. Der kom jo efterhånden musik til gymnastikken for både små og store. Men ret tidligt kom folkedansen ind i billedet. Det skete allerede året efter jeg startede med at lede de mange gymnastikhold. Mine søgneaftener blev besat af folkedans, og jeg opdagede, at folkedansen indeholdt livseleksir til alle arter mennesker. Det blev folkedansen, som kom til at optage mig mere og mere i de følgende 66 år. "Æ folkedans fejrer al søllehie og æ spindelvæv fra æ hjærn."

Ragna Tang (siddende som nr. fire fra venstre) leder et damehold på Holmsland i 1958.

Ægteskab med Hans

Hans og jeg blev gift i Rindum kirke den 31. juli 1937. Det var et stort bryllup, som startede ved kirken kl. 13.00, og efterfølgende var vi i forsamlingshuset, hvor vi spiste suppe, suppekød og is - kaffe og kransekage.

Efter middagen skulle gaverne beskues, og da det var et dejligt vejr skulle der også være tid til en lille tur i det fri. Senere var der dans til Mortensens orkester fra Grønbjerg. Det bedste orkester på vestkysten på den tid.

Hans og jeg dansede brudevals på opvisningsholdets maner. En flok af mine gymnastik- og håndboldpiger vartede op, men de deltog også i aftenens dans, hvor så andre overtog de huslige forpligtelser, måske nogle lidt ældre kvinder.

Ragna og Hans Tang morede sig medens de var unge og inden ledelsen af folkedansen tog fat for alvor. Det er Ragna og Hans til højre i billedet. Billedet er fra omkring 1956.

Efter brylluppet flyttede vi ind i Hans' hjem, hvor han havde boet siden han var en lille dreng på 5 år.

Hans havde i øvrigt i 5-6-års alderen i leg med nabosønnen William været med til at sætte ild til den oprindelige gård. Drengene havde leget så herligt i laden, hvor de lavede en hule af halm. Til belysning i hulen brugte de et julelys. Det har sikkert været meget hyggeligt for de to små fyre, men på et tidspunkt skulle de ud for at tisse, og da de vendte tilbage, blussede ilden lystigt i laden. Der blev naturligvis stor opstandelse. Hans' far, Peter Tang og dennes bror var optaget af at save tømmer. Moderen, som var højgravid, fik et chok, så hun efterfølgende i lang tid ikke kunne tale. Folk kom myldrende til for at hjælpe.

Hans var skræmt fra vid og sans. Han tænkte på, hvad ulykken ville koste, og derfor gemte han siden i en gammel trækasse hver en øre, der kom ham i hænde, så han kunne hjælpe med til at be-

tale, hvad han havde forårsaget. Ak, ja -
Den gamle gård var beliggende 50 til 100 meter længere mod syd
end den nuværende.

Sådan skrev andre om Ragna Tang

Gunnar Kildegaard Graversen i 1974:

Hvis jeg i dag, efter næsten 12 års bekendtskab med Ragna Tang, skulle give en karakteristik af hende, ville den få følgende ordlyd:

Navn: Ragna Tang.

Bopæl: Holmsland.

Ægteskabeligt forhold: Gift.

Født: 1915.

Udseende: Smuk, ældre dame.

Kondition: Meget fin.

Humør: Overdådigt.

Samarbejdsforhold: Gode, men til tider bærer de præg af hendes stædighed.

Forhold over for sine medmennesker: Meget fint, kan snakke med enhver, har evnen til at få folk til at se den lyse side af tilværelsen.

Hun er i besiddelse af betydelige menneskekundskaber.

Lederegenskaber: Formidable.

Efter ovenstående vurdering, spørger jeg mig selv, om det overhovedet er muligt at finde en person i Danmark, der bare tilnærmelsesvis ligner Ragna Tang. Endvidere stiller jeg følgende spørgsmål: Kan nogen overtage Ragna Tangs opgave som leder af Ringkjøbingegnens Folkedansere?

Svaret må blive et ubetinget nej. Det er en påstand, jeg i det følgende vil forsøge, på en objektiv måde, at gøre rede for. Man kan

Ragna Tang opmuntrer nogle unge og måske lidt nervøse unge dansere inde en optræden. Billedet er taget omkring 1975.

år. Ingen har de evner til at »gå« ind i folk, som hun har. Hendes dialekt har hun bevaret, hvad enten opvisningerne er i TV eller i Frankrig, hendes humør har ikke ændret sig de sidste 69 år. Hun har, som alle andre, evnen til at blive lidt vemodig og til tider irriteret, men til gengæld er hun også i stand til, i løbet af få sekunder, at få publikum til at tro, at hun aldrig er tvær eller sur.

Ragna Tang har for nogle år siden udtalt følgende til Ringkøbing Amts Dagblad: Lad folkedansesalene fyldes og nerveklinikkerne af folkes.

Man kan sige, at det første er lykket for hen-

til tider spørge sig selv, hvad der er af egenskaber ved Ragna, som ingen andre er i besiddelse af.

Ja, hvis jeg spurgte hende selv, ville hun sikkert svare, at hun ikke har kundskaber eller evner, som ingen andre har i sig eller kunne tilpasse sig. Men det svar kan kun blive et udtryk for hendes beskedenhed eller hendes tilbageholdenhed, som jo nok præger hende mere, end mange andre ligeså kendte ledere eller skuespillere inden for showbiz.

Jeg tror derfor heller ikke, det kan være muligt at finde en afløser for Ragna, om forhåbentlig mange, mange

Ragna viser de svære trin.

de i overmål, og det kan bevises, men om nerveklinikkerne er affolket vides ikke, men et er sikkert: Det er ikke Ragnas skyld, hvis de er overbelagte.

Konklusionen af det hele må blive, at ingen i Danmark har ofret så megen tid og arbejde på en opgave, som Ragna Tang har, og det er min faste overbevisning, at ingen kan overtage videreførelsen af den gerning, hun har gjort til sit livsmål.

Ragna dirigerer. Arne Simonsen og Mie Dahlgaard leverer musikken.

Her instruerer Ragna Tang et hold "motionsdansere" i Velling forsamlingshus. Måske fra 1990-erne.

Stor påskønnelse til folkedanserlederen

Sådan skrev redaktør Hans Jørgensen fra dagbladet den 27. februar 1975

Det er en glæde at arbejde med folkedans, sagde Ragna Tang, da hun fik belønningsmedalje.

I 1975, den 26. februar, modtog Ragna Tang den kongelige belønningsmedalje af første grad med krone. Amtmand på det tidspunkt, A. Bach, overrakte Ragna den fornemme medalje ved en privat højtidelighed i hjemmet på Sønderbyvej 13 på Holmsland. Ragna pralede ikke med medaljen, men havde alligevel fundet den frem i 2000 i forbindelse med hendes 85-års fødselsdag.

Det var en bevæget og taknemmelig Ragna Tang, der i går (den 26. februar 1975) modtog den kongelige belønningsmedalje af 1. grad med krone af amtmand A. Bach, Ringkøbing. Ragna Tang fik medaljen for sit store arbejde inden for gymnastik og ikke mindst folkedansen.

I indstillingen til medaljen, der er lavet af en kreds af mennesker på Ringkøbing-egnen, hedder det bl.a.:

Ragna Tangs virke har været og er af stor kulturel betydning, og hun har udøvet dette virke ud fra ideale bevæggrunde uden at have haft økonomisk gevinst deraf, snarere det modsatte.

Hun har været medvirkende til at holde de gamle danse og melodier i erindring, samtidig med, at hun har udbredt kendskabet derom i store befolkningskredse.

Dertil kommer, at hun med sit virke gennem årene har betydet umådeligt meget for børn og unge, som hun i stort tal ved sin gerning har engageret i sunde omgivelser, da hun har forstået at få

Her er Børnene på gulvet i en altid stopfyldt Vesterhavshal ved Ringkøbingegnens opvisninger. Ragna Tang stod som hovedansvarlig for opvisningens afvikling af alle de hold som i vinterens løb havde gået til undervisning ved Ragna. Her er det omkring 1975.

I de år der var arrangeret vognoptog af handelsstandsforeningen i Ringkøbing deltog Ringkøbingegnens Folkedansere ret så flittigt. Her er Ragna Tang med på høstvognen og som sædvanligt vinkende til alle tilskuerne på ruten.

gymnastik og folkedans gjort til glade, mellemfolkelige og alsidige interesser, hvor humor, musik, motion og rytmik har været sikre ingredienser.

Ved overrækkelsen af medaljen, sagde amtmænd A. Bach bl.a., at det er et uegennyttigt arbejde, Ragna Tang har udført. Det er kulturbevarende og det er folkeopdragende.

Kriminalassistent J. D. Graversen, bragte på indstillernes vegne en lykønskning, og nævnte her, at det ikke har

været et problem at få underskrivere til indstillingen. Det var snarere et problem at begrænse dem.

Fra folkedanserforeningen bragte kassereren, Jens Koldby, en lykønskning, og sekretæren, Bente Hansen, overrakte en buket blomster.

Ragna Tang sagde i sin tak, at alene det at få lov til at arbejde med folkedansen er hende en glæde. Jeg skal love, at jeg vil prøve at leve op til denne påskønnelse, og jeg skal knokle på som aldrig før.

Otto Leisner 1984:

Der skal festes i det vestjyske - og med god grund. Ringkjøbing-egnens Folkedansere fejrer sit 20-års Jubilæum, og Ragna Tang kan se tilbage på 50 år som leder af folkedansen. Det er tilsammen 70 år, der er værd at markere. Det er ikke så få trin, der er blevet trådt gennem disse mange år - trin der har befordret humor og fællesskab. Må jeg have lov at bringe mine hjerteligste lykønsninger i begge anledninger!

I mine TV-år har jeg på forskellig vis oplevet folkedansen rundt om i landet. Først var det i amatørprogrammer, senere i mere professionel sammenhæng. Og her kommer Ragna ind i billedet. Hvornår jeg første gang hørte om denne ildsjæl, husker jeg ikke så tydeligt. Hvornår hørte man første gang om Frigg, dronningen af Saba og Mona Lisa? De har ligesom eksisteret altid. Sådan også med Ragna Tang. Hun er et begreb. Men jeg tror, at vort gamle bekendtskab er resultatet af dels breve om hende, som man har sendt mig, notitser jeg har læst her og der, og dels at jeg på et tidligt tidspunkt så hende og hendes dansere i fuldt sving et eller andet sted - og fik en idé.

Ideen var, at når folkedans kunne gøres så sprællevende og underholdende, måtte det også kunne gøre gavn og glæde i et TV-

I perioden fra begyndelsen af 1960-erne og til slutningen af 1980-erne arrangerede KFUM & K Idræt i Herning Kammeratskabsaftner for medlemmerne. Der kunne samles op til 1100 unge mennesker og en del af aftenene ”styrede” Ragna Tang disse 1100 unge mennesker i liegstov. Og de havde det festligt. Hovedansvarlig var Aage Pedersen, Herning. Ragna Tang stoppede med aftenene i december 1980.

program. TV er også møde med personligheder, og Ragna udstrålede veloplagthed og gå-på-mod. Hun kunne få publikum med på den værste, og den slags er morskab for seerne.

Første gang Ragna Tang udfoldede sit talent på skærmen var i et af de mange kro-baller, vi sendte i årene 1965-70. Aldrig er jeg vist kommet i så nær kontakt med publikum som i disse festlige år. Det var en vidunderlig chance for at komme rundt og møde glade mennesker fra alle landsdele. Stedets atmosfære og den stemning af ægte folkelighed, som det dansende publikum skabte, forplantede sig omgående til seerne. Glemte var TV-kameraernes tilstedeværelse, og netop derfor blev billederne så gode. Og fest var der den aften, da Ragna og hendes dansere satte fut i fejermøjet ved TV's høstbal på Brædstrup Kro.

Da vi nogle år senere drog land og rige rundt med den store show-

udsendelse "Turnéen" levede mindet fra Brædstrup stadig, og det var nærliggende at bede Ragna Tang tage fat igen, da vi skulle lave dette program i Herning. Hun var naturligvis med på spøgen og hentede en ny succes. Jo, jeg har grund til at benytte denne anledning til at takke hende for det friske pust af jysk djærvhed og livsglæde, som hun bragte med sig.

Så vidt jeg forstår, er interessen for folkedans i stadig stigen. Hvis det er tilfældet, må det hilses med glæde. Mere end nogensinde er der brug for aktiviteter, som fører os sammen i noget positivt og lystbetonet. I og med det vil der fortsat være opgaver for Ringkjøbingegnens Folkedansere og for Ragna Tang!

Tillykke igen - og god arbejdslyst fremover!

Ragna Tang går aldrig bagud af dansen.

Sådan skrev dagbladet, da Ragna i 1985 blev hædret ned SDS-prisen.

Stadthalle, Bremen, i januar: 7000 begejstrede tilskuere følger et farvestrålende opvisningsprogram, hvor også Ringkjøbingegnens Folkedansere medvirker. Og der, midt på gulvet, står en knap 70-årig dame, støttet til et par krykker, og opildner danserne til endnu en pragtpræstation.

Damen er selvfølgelig Holmslands Ragna Tang. Og krykkerne var ikke bare for sjov - selvom Ragna er kendt for en veludviklet humoristisk sans. I december havde hun gennemgået en hofteoperation, som egentlig burde have sat hende ud af spillet i en længere periode.

Men ikke Ragna! Hun stillede troligt med samt sine krykker til den første træningsaften i januar. Og da opvisningsholdet drog til Bremen i slutningen af måneden, var hun selvfølgelig med. Det ville jo

også være svært at forestille sig en folkedansertur til udlandet uden Ragna.

Denne episode er ganske karakteristisk for Ragna Tang, mener hendes nære bekendte. Hun er ukuelig, fastslår således Tage Lauridsen, Velling, formand for Ringkjøbingegnens Folke-dansere. Det samme mener Mie Dalgaard, Ringkøbing, der gennem snart en snes år har trakteret klaveret hos folkedansernes spillemænd.

- Hun går aldrig bagud af dansen! siger Mie Dalgaard.

Når Ragna Tang nu modtager Sparekassens SDS' Initiativpokal, er det selvfølgelig en anerkendelse af hendes kolossale arbejde for folkedansens udbredelse. Hendes præstationer på dette område gennem mere end 50 år er velkendte.

Ragna dirigerer folkedans med folkedansere fra Herning omkring 1965.

Ragna Tang ved én af de mange sommeropvisninger på torvet i Ringkøbing. Ragna står med sin lille seddel med danse-noteret og ser bekymret på en del støjende motorcykler der kører forbi.

Hun startede som 19-årig med at lede gymnastik på Ringkjøbingegnens. Året efter begyndte hun at lede folkedansen i Rindum. Og så gik det ellers slag i slag. I en snes år var hun og Mie Dalgaard med i folkedanserforeningen i Herning.

Og siden 1964 har hun

taget sig af dansen i Ringkjøbingegnens Folkedansere.

Men ikke nok med det: Foruden adskillige ture til udlandet med det dygtige opvisningshold, har hun også de sidste 10 år ledet folkedansen i Hvide Sande, har undervist på Vestjyllands Højskole, og propageret for dansen på egnens skole. Og hvor utroligt det end lyder, har hun også fundet tid til at lede gymnastikken på Holmsland og undervise børnene på Holmsland Central-skole.

Ragna Tang vinkende foran folkedansere fra Holmsland på én af utallige udenlandsture. Her er det Bitburg i Tyskland.

Det er altså noget af et unikum, der fortjent hædres med SDS-vandrepokalen (hun har i øvrigt modtaget talrige andre anerkendelser).

- Hun er en personlighed, siger Tage Lauridsen. Hun er levende, kreativ, fantasifuld og sprudlende af energi. Hun har et fantas-tisk humør, og hun formår at gøre alle glade, bare ved sin tilstedeværelse. Der er ikke nogen, der bliver bænkevarmere, når Ragna Tang er i nærheden. Hun sørger altid for at få alle med, helt ud i krogene. Ingen bliver overset.

Mie Dalgaard har også hæftet sig ved Ragnas evne til at få alle med, hendes smittende begejstring for folkedansen. - Hun kan trække selv de modvillige op, siger hun. Ragna er fantastisk djærv, hun kan snakke med alle. Hvem kan for eksempel samle så mange unge mennesker som netop hun?

Begge er enige om, at stædighed og udholdenhed også er et typisk karaktertræk hos Ragna Tang.

- Hun gi'r aldrig op, siger Tage Lauridsen. Og det er fordi, hun tror på det, hun arbejder med. Hun er helt ukuelig - det viser historien med krykkerne. Hun sørger med nidkærhed for, at alle detaljer og småting er i orden. Samtidig med, at hun altid er åben og positiv, og har begge ben solidt plantet på jorden.

Begge er enige om, at Ragna Tang er en fremragende formidler af livsglæde. Hun er festlig, folkelig og fornøjelig i ordets bedste betydning, mener Tage Lauridsen.

Intet var for stort og intet var for småt for Ragna Tang. Her er en kvadrille, fire par, og Ragna inviteret til at give et par danse ved en fernisering på Ringkøbing Skole, allerøverst oppe, hvor billedkunstneren Mogens Zieler udstillede og spillede på sækkepibe for de fremmødte. Ferniseringen fandt sted omkring 1970.

Jeg har kendt Ragna Tang!

I november 1965 flyttede mine søskende og jeg sammen med vores forældre hjem til Gl. Sogn. Hjem forstået på den måde, at begge mine forældre er født og opvoksede på 2 nabogårde i Gl. Sogn. Her havde mine forældre købt en gård, hvor min far som ung tjente

som karl. Jeg begyndte i tredje klasse på den nyopførte Holmsland Centralskole (i dag Holmsland Skole). Blandt mine nye klassekammerater var en dreng, der hed Ole. Han boede i Sønderby på en gård sammen med sine forældre, Ragna og Hans Tang. Snart var jeg med Ole hjem fra skole for at lege og mødte der for første gang Ragna og Hans. Det var et utroligt gæstfrit hjem at besøge og nærmest med det samme, følte jeg mig hjemme. Her var altid tid til snak, og jeg blev altid mødt med venlig imødekommenhed. Det gik snart op for mig at Ragna var andet og mere end "bare" landhusmor. Mange gange hørte jeg snak om gymnastik, sang og især folkedans. Ragna fik et anderledes udtryk i øjnene, når der var snak om dette emne, og jeg hørte ord som: Festligt, mellemfolkeligt fornøjeligt og så videre.

En dag da jeg var 11 år befandt jeg mig, sammen med min bror Peter pludselig i pigernes gymnastiksal på Ringkøbing Skole, sammen med en hel masse andre børn, både drenge og piger. Hvordan jeg var havnet der, husker jeg ikke, men Ragna har afgjort haft en finger med i spillet og så selvfølgelig mine forældre. Her blev jeg indviet i folkedansens mystiske trin, ikke at være bange for at røre og danse med piger (en rar ting) og frem for alt den livsglæde, der kommer af at danse. Der blev leet, svedt, fjumret og kæmpet, men med Ragnas kommandoer og Mie Dalgårds herlige klaverspil endte det hele som regel med at gå op i en højere enhed.

Er der mon styr på alle holdene?

Vinterens anstrengelser blev altid afsluttet med forårsopvisningen i Vesterhavshallen, hvor alle foreningens hold (fire i alt) demonstrerede en del af de nyvundne færdigheder. I mange år var Ragna den eneste leder i foreningen, så der var noget at holde styr på. Jeg kan huske, at hvis jeg kom på besøg hos Ragna og Hans op

til forårsopvisningen, sad Ragna tit med et kæmpestort stykke hvidt karton, hvor alle holdene var skrevet op i rækker og geledder næsten lige som et kompagni soldater. Så blev der flyttet om, visket ud og så videre, alt i mens Ragna sad og diskuterede højlydt med sig selv.

Ragna var også taxichauffør, forstået på den måde, at når hun ankom til træning, væltede det ud af bilen med andre folks unger, som hun havde været rundt for at samle op. Utallige er de gange, hvor jeg har været med. Om der var en sele til hver, var ikke en bekymring værdig, bare alle kom med. Om hun nogensinde fik noget for, det tror jeg ikke, men det har hun nærmest ikke tænkt over et øjeblik. Det væsentlige for hende var at få så mange som muligt med til folkedans, at få dem lært at danse og fornemme livsglæden.

Efter nogle år på børneholdet var jeg så stor, at tiden var inde til at debutere på ungdomsholdet (tirsdagsholdet). Det var jo samtidig aspirantholdet, hvorfra rekrutteringen til opvisningsholdet (onsdagsholdet) foregik. De første år dansede vi i Rindum Sognegård senere i Velling Forsamlingshus.

Her var vi en ordentlig flok til træning hver tirsdag i vinterhalvåret. Tit var vi så mange, at gangen også måtte tages i brug, for at alle kunne være der. Måske ikke optimalt, men det så vi stort på, det var bare drønsjovt. Og midt i det hele stod Ragna som det naturligste i verden og dirigerede rundt med tit langt over 100 ivrige lærelystne men også tit meget snakkesalige ungdomsdansere. Så var det godt hun havde sin uundværlige fløjte, og var det i sjældne tilfælde ikke nok, kunne hun godt finde på at henvende sig direkte til de værste i alles påhør. Det var noget, der bed (jeg har selv prøvet det), men det hjalp og var nødvendigt en gang imellem.

Dorthe Gregersen (Graversen) og Christian Nielsen.

Endelig en dag var så dagen, hvor jeg fik prikket. I modsætning til arbejdsmarkedets prik, der som regel betyder firing, var mit prik anderledes positivt. Et medlem af bestyrelsen prikkede mig og spurgte, om jeg kunne tænke mig at prøve kræfter med opvisningsholdet. Det var jo det, jeg havde håbet og ventet på, så sagen var klar. Vi dansede lidt forskellige steder. I en periode var det Holmsland forsamlingshus, så Stadil forsamlingshus, igen Holmsland forsamlingshus, dernæst Rindum sognegård, aulaen på Ringkøbing skole, og i dag hvor der danses på Fjordvang Ungdomsskole.

Tove Biltoft (Nielsen) og Leo Andersen i Frierdansen.

Nu blev det noget anderledes, når der var træning. For det første trænede vi hele året, for det andet var kravene til kvaliteten af trin, rækker, linjer, afstand store. Særligt vigtig var det, at vi udstrålede glæde og en flot holdning, ikke noget med duknakkethed og slæbende fødder. Ragna fortalte os igen og igen. Ørerne op, skuldrene ned, ret ryggen!!

En gang til en træningsaften hvor vi dansede vildt af sted råbte Ragna pludselig: Er der en ordentlig rejsning! Vi lader den lige stå et øjeblik..... Dansen gik i stå, vi dansere brød fuldstændig sammen af grin, drengene kiggede ned for at se efter, pigerne

sprang forskrækkede tilbage, og Ragna kiggede forundret på os. Så gik det endelig op for hende, hvad det var hun havde råbt og sagde med et glimt i øjnene: Åh I bæster!!

Al den træning året rundt var jo ikke kun for sjov. Ragna var jo kendt i hele Danmark og mange steder i Europa. Opvisningsholdet var kendt, men det var de mange nye danse, som hun lavede til Mie Dalgårds herlige kompositioner, også. Så hele året igennem var vi på farten for at give en opvisning her og der. Mange mærkelige steder har vi været, og altid var det med Ragna som vores leder og ubestridte midtpunkt. Hun blev ”vor muer”, som vi efterhånden omtalte hende.

Opvisningsholdet.

Når vi var på tur i udlandet til festivaler og lignende som altid foregik i bus, bortset fra to gange, hvor vi fløj, blev vi en stor familie, og der blev det med ”vor muer” særlig tydeligt. Her var hendes Hans også gerne med, og så var vi dansere jo alle børnene. Der blev hygget, spillet kort, fortalt historier, sunget sange, drukket nogle ”få” øl og smøget mange cigaretter. Især det sidste huede ikke Ragna, og hun gik ikke af vejen for at holde peptalks om tobakkens ulyksaligheder godt bakket op af især undertegnede.

Det gik bedre med øllerne, som hun godt selv kunne tage en enkelt af. Vi skulle altid proviantere ved grænsen på vej ud, og en gang kom en danser kørende med en indkøbsvogn, som var proppet til randen med øl. Det så Ragna og skulle lige til at komme med en kommentar, da danseren lynhurtigt sagde: Vi er mange om dem!

Når vi så efter endt festival var på vej hjem, havde Ragna altid skrevet en historie om turen, som nu snart var til ende. Den var skrevet i rimform, og den læste hun op som afslutning på turen, når vi nærmede os Ringkøbing. Det var under megen moro, for Ragna var en sand mester i at huske episoder, og hendes finurlige måde at skrive på gav mange grin.

Hvert år op til jul var der altid juleafslutning på opvisningsholdet i "æ griishus" henne ved Ragna og Hans. "Æ griishus" var et forhenværende svinehus, som Hans havde lavet om til gildesal, efter at svinene var sat ud. I flere dage i forvejen fyrede Hans så op i brændeovnen for at drive fugten og kulden ud, inden vi invaderede. Der var en utrolig hyggelig stemning under de lave hvælvinger med juletræ, julepynt, frikadeller, æbleskiver, gløgg, og hvad vi nu ellers mæskede os i. Et nedsat festudvalg stod for underholdningen med sang, musik og sketches. Ragna serverede vanen tro hjemmelavede klejner og læste en julehistorie. Det var ikke nemt at få en bedre optakt til julen.

En sand mester i at skrive sange med indhold var hun også (et talent, som hendes yngste søn Ole, heldigvis har arvet, han er måske endda endnu bedre). Hun skrev et utal af sange, som hun heldigvis lod andre om at synge. Den gode Gud havde udstyret Ragna med mange talenter, men det var kikset med sangstemmen.

Ragna var i den grad hurtig i replikken og humoristisk, hvilket følgende lille historie fortæller alt om. Hun var på sygehuset for at få skiftet en slidt hofte. Efter operationen og inden hun skulle udskrives, var hun i hjælpemiddelcentralen for at se på forskellige rekvisitter, som kunne være nyttige derhjemme i det daglige i den første tid efter operationen.. Hun fik forevist en lang stang med gribeanordning i den ene ende. Personalet fortalte, at det var en tang, som kunne samle ting op fra gulvet, uden at hun behøvede at bøje sig ned. Ragna kiggede kort på den og sagde så: Sådant en behøver jeg ikke! Derhjemme har jeg en tang, og han hedder Hans.

Ragna var udstyret med en ubændig vilje til at ville og sammen med sine talenter, gav det hende evnen til at kunne det meste af det, hun gav sig i kast med. Hun var stædig som få og havde en fantastisk evne til at få andre til at tro på sine ideer. Hun troede på sig selv, og det hun gjorde var af et ærligt hjerte. Hun var altid velforberejdet og havde tænkt på alt til mindste detalje, uanset hvad hun havde gang i.

Nu er Ragna død i en alder af 87 år. Om hun var parat til at dø, tror jeg ikke. Mennesker med hendes livsvilje og positive livssyn har ikke tid til det, men det kommer jo til os alle. Efter Ragnas bisættelse i Ny Sogn kirke var vi ca. 150 til mindesammenkomst i Holmslands forsamlingshus. Der var en hyggelig stemning helt i Ragnas ånd og med nogle af hendes sange til Mie Dahlgårds melodier, mindetaler m.m.

Lur mig om ikke Ragna sad oppe på sin sky og ærgrede sig over ikke at kunne være med.

Jeg er glad og stolt over at have kendt Ragna og vil altid mindes hende med glæde.

Christian Holm Nielsen
Jagtvej, Gl. Sogn maj 2003

Ragna og Hans Tang ligger begravet ved Ny Sogn Kirke.

Afsluttende bemærkninger

Ovenstående er samlet og redigeret af undertegnede, og det skal for god ordens skyld nævnes, at Ragna Tang også var min svigermor. Vi forsøgte sammen i den sidste del af hendes liv at få styr på, hvad der var sket i løbet af de mange begivenhedsrige leveår, men uden at komme nærmere ind på sagen, så kan jeg sige, at vi fik startet for sent på dette arbejde. Sagen er vel også, at hun havde sin betydning, mens hun levede og virkede. Jeg kan i meget følge St. St. Blicher, når han i "En Landsbydegns Dagbog" skriver: Angående et menneske, hans dage er som græs, som en blomst på marken skal han blomstre. Når vejret farer over det, da er det ikke mere, og dets sted kender det ikke mere. (Salme 103).

Om Ragna Tang skal det dog siges, at hun huskes endnu på egnen, hvor hun levede, og derfor er der også vilje til at give en plads i Kloster hendes navn for derved at sikre mindet om hende.

Thor Lykke Jensen

Dette mindeskrift er udgivet som tillæg til Sognebladet fra august 2013 og udgifterne til trykningen er betalt af gamle og nuværende dansere, Ringkøbing Landbobank og Holmsland Sogneforening.

— GRAFISK PRODUKTION —
MELLER.DK
— TRYKKERI & FORLAG —

